

Αριθ. Πρωτ.: 30569

Αθήνα, 27 Οκτωβρίου 2016

ΕΠΕΙΓΟΝ

Π Ρ Ο Σ

- Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων,
κ. Χρ. Σπίρτζη
- Πρόεδρο ΕΑΑΔΗΣΥ
κ. Γ. Καταπόδη

ΘΕΜΑ: Απαιτήσεις προσκόμισης πιστοποιητικών συμμόρφωσης με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης και μείωση του ανταγωνισμού στα έργα.

ΣΧΕΤ.: Η υπ'αριθμ. πρωτ. 29460/6-11-2015/ επιστολή του ΣΑΤΕ προς τους Υπουργούς Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και τον Πρόεδρο της ΕΑΑΔΗΣΥ με θέμα: *Αναγκαίες αποσαφηνίσεις περί της "υποχρεωτικής" πιστοποίησης των εργοληπτικών επιχειρήσεων.*

Αξιότιμοι Κύριοι,

Στο υπόδειγμα διακήρυξης ανοικτής διαδικασίας για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργου που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΔΗΣΥ το απόγευμα της Δευτέρας 24.10.2016 και συγκεκριμένα στα άρθρα 22.Ε και 23.7 γίνεται αναφορά στα άρθρα 82 και 309 του Ν. 4412/2016, τα οποία αφορούν στην συμμόρφωση με τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και τα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Συγκεκριμένα στο άρθρο 22.Ε της διακήρυξης γίνεται παραπομπή στην υποσημείωση 146, στην οποία αναφέρεται ότι η παρ. Ε τίθεται κατά διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής και συμπληρώνεται σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.4412/16, ενώ επισημαίνεται ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης.

Παρόμοια, στο άρθρο 23.7 της διακήρυξης γίνεται παραπομπή στην υποσημείωση 181, στην οποία αναφέρεται ότι εφόσον έχει αναφερθεί σχετική απαίτηση στο άρθρο 22.Ε συμπληρώνεται αναλόγως σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.4412/16, ή σύμφωνα με το άρθρο 309 του Ν.4412/16, εάν η διακήρυξη αφορά σύμβαση έργου του Βιβλίου ΙΙ.

Από την εμπειρία του μισού και πλέον αιώνα ύπαρξης του Συνδέσμου μας, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η ως άνω δυνητική πρόβλεψη στο υπόδειγμα διακήρυξης θα οδηγήσει σε κατάχρησή της από ορισμένες αναθέτουσες αρχές προκειμένου να μειωθεί σημαντικότερα και αναίτια ο ανταγωνισμός.

Επίσης πιθανολογούμε ότι οι προβλέψεις των άρθρων 82 και 309 δεν θα εφαρμόζονται στο σύνολό τους, δηλαδή δεν θα γίνονται δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών και κατά συνέπεια μοιραία θα επέλθει σημαντική μείωση του πλήθους των δυνητικών προσφερόντων στις δημοπρασίες, μείωση που δεν θα παρατηρούνταν εάν η προσθήκη των επιπλέον όρων διασφάλισης της ποιότητας αποφασιζόταν από ένα κεντρικό, ανεξάρτητο και αξιόπιστο φορέα όπως π.χ. το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων.

Οφείλουμε να σας υπενθυμίσουμε ότι σας είχαμε εγκαίρως επισημάνει τον ανωτέρω κίνδυνο με την σχετική επιστολή μας που επισυνάπτουμε, στην οποία διαπιστώναμε την μεγάλη αναστάτωση και σύγχυση που τον Νοέμβριο του 2015 επικρατούσε στον χώρο των μικρομεσαίων δημοσίων έργων αφού διαφαινόταν ότι με υπόγειο και αδιαφανή τρόπο μεθοδεύεται η εξαφάνισή τους από τον κλάδο, φορτώνοντάς τους με κόστος υπερβολικών και παράλογων "δήθεν" υποχρεώσεων.

Στην ίδια επιστολή επισημαίναμε ότι:

" Άποψη του ΣΑΤΕ σχετικά με τις διάφορες απαιτήσεις συμμόρφωσης των εργοληπτικών επιχειρήσεων είναι ότι η εγγραφή τους σε ένα Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων είναι επί της αρχής ικανή συνθήκη πλήρωσης αυτών των απαιτήσεων.

Ειδικότερα για την τεκμηρίωση της συμμόρφωσης των εργοληπτικών επιχειρήσεων, ως προς υποχρεώσεις που άπτονται θεμάτων όπως η ποιότητα, και οι κοινωνικές, περιβαλλοντικές και εργασιακές υποχρεώσεις, και για τα οποία υπάρχουν σχετικές προβλέψεις και στις νέες κοινοτικές οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, υπενθυμίζουμε ότι στην χώρα μας ισχύουν ακόμη τα ακόλουθα:

1. Η συμμόρφωση των Αναδόχων-Οικονομικών Φορέων-ΕΔΕ προς τις οριζόμενες εκάστοτε υποχρεώσεις, που έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, την διασφάλιση της ποιότητας των εκτελουμένων εργασιών και τη διασφάλιση της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στο εργοτάξιο, ελέγχεται κατά την εκτέλεση των έργων και πιστοποιείται από την εκάστοτε Επίβλεψη του έργου (Δ/νουσα Υπηρεσία), με την έκδοση του προβλεπόμενου «πιστοποιητικού καλής και εμπρόθεσμης εκτέλεσης του έργου» και από επιθεωρήσεις και σχετικές βεβαιώσεις τρίτων φορέων (π.χ. ΕΣΠΕΛ για την ποιότητα, Επιθεώρηση Εργασίας για θέματα Α&Υ, Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, κλπ).

Ως προς την τήρηση της νομιμότητας των εργασιακών σχέσεων, αρμόδια είναι η Επιθεώρηση Εργασίας και οι ασφαλιστικοί οργανισμοί (ΙΚΑ).

2. Το εν λόγω «Πιστοποιητικό Καλής και Εμπρόθεσμης Εκτέλεσης του Έργου» που εκδίδεται από την Επίβλεψη και τυχόν λοιπές αναφορές επιθεώρησης άλλων φορέων, διαβιβάζονται στην υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ και φυλάσσονται στον εκεί τηρούμενο φάκελο του Οικονομικού Φορέα-ΕΔΕ.
3. Το εν λόγω πιστοποιητικό, με την αναμόρφωση του τρόπου τήρησης του Μητρώου των Οικονομικών Φορέων-ΕΔΕ (νέο ΜΕΕΠ), ενδέχεται να επανασχεδιαστεί ώστε να καλύπτει πλήρως την αξιολόγηση των αναδόχων των τεχνικών έργων, ειδικά ως προς θέματα που έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, την διασφάλιση της ποιότητας των εκτελουμένων εργασιών και τη διασφάλιση της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων στο εργοτάξιο, και να βαθμολογεί τις επιδόσεις τους και ως προς αυτά, με βάση ένα προδιαγεγραμμένο σύστημα βαθμονομημένων κριτηρίων.

Η κατά τα ανωτέρω βαθμολογία των επιδόσεων των Αναδόχων (performance records), μπορεί να λαμβάνεται υπόψη – με αντικειμενικό τρόπο που θα καθοριστεί με ΥΑ (π.χ. point system) – κατά την ανανέωση της εγγραφής των εταιριών στο μητρώο ή/και κατά την επανάκρισή τους.

Με βάση τα προηγούμενα **δεν έχει νόημα και δεν είναι αποδεκτή** η επιβολή έστω και δυνητικής απαίτησης από πλευράς των αναθετουσών αρχών πιστοποίησης των εργοληπτικών επιχειρήσεων, με βάση πρότυπα π.χ. περιβαλλοντικής ή ενεργειακής διαχείρισης (ISO EN 14000, ISO EN 50001) ή/και διαχείρισης της ποιότητας (π.χ. ISO EN 9001) ή/και διαχείρισης της ασφάλειας και υγείας της εργασίας (π.χ. OHSAS 18001), ως προαπαιτούμενο για τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς ανάθεσης δημοσίων έργων, σε αντίθεση ενδεχόμενα με προμηθευτές αγαθών ή/και παρόχους υπηρεσιών για τους οποίους δεν υπάρχει υποχρέωση εγγραφής τους σε μητρώο αντίστοιχο του ΜΕΕΠ.

Για τις κατασκευαστικές εταιρίες που εγγράφονται στο ΜΕΕΠ, τέτοιες απαιτήσεις ή/και άλλα ειδικότερα σχήματα πιστοποίησης που καλύπτονται από ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, είναι ενδεχόμενο να απαιτούνται, **μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου ΔΕ**, για ορισμένες ειδικές περιπτώσεις κατασκευαστικών επιχειρήσεων, ως προαπαιτούμενο για την εγγραφή τους σε αντίστοιχες ειδικές κατηγορίες έργων του ΜΕΕΠ, που ενδέχεται να οριστούν, **αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να απαιτούνται περιστασιακά ή συστηματικά για τη συμμετοχή κάθε εργοληπτικής επιχείρησης σε διαγωνισμούς ανάθεσης δημοσίων έργων.**

Με βάση τα ανωτέρω σας καλούμε να αποσαφηνίσετε τάχιστα τα περί "υποχρεωτικής" πιστοποίησης των εργοληπτικών επιχειρήσεων κατά το πρότυπο ISO 9001 ή άλλα και να προστατεύσετε τόσο τις Αναθέτουσες Αρχές όσο και τις επιχειρήσεις του κλάδου από την παραπλάνηση που επιχειρούν ορισμένοι «Σύμβουλοι», οι οποίοι επωφελοούμενοι από τη χαοτική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί ως προς τα ισχύοντα για τις δημόσιες συμβάσεις, προσπαθούν να πουλήσουν «φύκια για μεταξωτές κορδέλες».

Αυτά σας γράφαμε ήδη από τον Νοέμβριο του 2015.

Και σήμερα η άποψη του Συνδέσμου μας είναι ότι επί της αρχής η εγγραφή στο ΜΕΕΠ είναι ικανή συνθήκη πλήρωσης των σχετικών απαιτήσεων σύμφωνα με την ανωτέρω επιχειρηματολογία και δεν έχει νόημα και δεν είναι αποδεκτή η επιβολή υποχρεωτικής πιστοποίησης των εργοληπτικών επιχειρήσεων, με βάση πρότυπα π.χ. περιβαλλοντικής ή ενεργειακής διαχείρισης (ISO EN 14000, ISO EN 50001) ή/και διαχείρισης της ποιότητας (π.χ. ISO EN 9001) ή/και διαχείρισης της ασφάλειας και υγείας της εργασίας (π.χ. OHSAS 18001), ως προαπαιτούμενο για τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς ανάθεσης δημοσίων έργων, σε αντίθεση ενδεχόμενα με προμηθευτές αγαθών ή/και παρόχους υπηρεσιών για τους οποίους δεν υπάρχει υποχρέωση εγγραφής τους σε μητρώο αντίστοιχο του ΜΕΕΠ.

Κατά συνέπεια **προτείνουμε** η παροχή της δυνατότητας που δίδουν τα άρθρα 82 και 309 στις αναθέτουσες αρχές να ζητούν, εάν το κρίνουν απαραίτητο, την προσκόμιση πιστοποιητικών συμμόρφωσης με ορισμένα πρότυπα (διασφάλισης ποιότητας, συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης ή άλλα) στην περίπτωση της διαγωνιστικής διαδικασίας των έργων να μην ισχύσει.

Εναλλακτικά, εάν η ανωτέρω πρόταση δεν γίνει αποδεκτή, **προτείνουμε να δοθεί η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να ζητούν, εάν το κρίνουν απαραίτητο, την προσκόμιση πιστοποιητικών συμμόρφωσης με ορισμένα πρότυπα μετά την 1/7/2017 στην περίπτωση της διαγωνιστικής διαδικασίας των δημοσίων έργων**, ώστε να δοθεί στην αγορά, δηλαδή, στις εργοληπτικές επιχειρήσεις, ο απαιτούμενος χρόνος ομαλής προσαρμογής στις νέες συνθήκες και να μην τεθούν αυτόματα και αναίτια εκτός κλάδου χιλιάδες εργοληπτικές επιχειρήσεις.

Σε αντίθεση περίπτωση θα παρατηρηθούν φαινόμενα μαζικών "πιστοποιήσεων" που το μόνο που θα επιφέρουν θα είναι η οικονομική επιβάρυνση των εργοληπτικών επιχειρήσεων χωρίς καμία πραγματική και ουσιαστική διασφάλιση συμμόρφωσης με τα σχετικά εν θέματι πρότυπα.

Παρακαλούμε για την εξέταση και άμεση αντιμετώπιση του θέματος.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Συν: Η υπ' αριθμ. πρωτ. 29460/6-11-2015/ επιστολή του ΣΑΤΕ